

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/13/2025
Identifikačné číslo spisu:	2716010416
Dátum vydania rozhodnutia:	08.07.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2716010416.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 8. júla 2026 v Bratislave v trestnej veci obvineného X.. K. Š.C. pre trestný čin skrátene dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/14/2022, zo 6. decembra 2022

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X.. K. Š. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Skalica, sp. zn. 8T/2/2026, z 13. septembra 2021 bol (o. i.) obvinený X.. K. Š. uznaný za vinného zo spáchania v bodoch 1/, 2/, 3/, 5/, 7/, 8/, 9/, 10/, 11/, 14/ trestného činu skrátene dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a v bodoch 4/, 6/, 12/ a 13/ z trestného činu neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005, a to na skutkovom základe tam podrobne rozvedenom.

Za to mu bol podľa § 148 ods. 5, § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c), § 35 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, ktorého výkon mu bol podľa § 58 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 podmiennečne odložený; so skúšobnou dobou podľa § 59 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 vo výmere 1 (jeden) rok.

Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozhodujúci aj o odvolaní obvineného X.. K. Š. rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/14/2022, zo 6. decembra 2022, tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Menovaný obvinený podal prostredníctvom obhajcu proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

[zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu].

V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom obvinený namietal:

Podstata údajnej trestnej činnosti obvineného, za ktorú bol tento právoplatne odsúdený, mala spočívať v tom, že obvinený ako konateľ obchodnej spoločnosti R. - I., spol. s r. o. uzavrel dňa 02.08.1996 zmluvu o sprostredkovaní (č. l. 467 a 468) s pánom N. Á., v zmysle ktorej sa N. Á. zaviazal sprostredkovať uzavretie kúpnej zmluvy o predaji dodávok výrobkov a polotovarov od obchodnej spoločnosti D., a. s., za čo mal nárok na províziu vo výške 2,5 % z objemu dodaných dodávok. N. Á. listom zo dňa 02.08.1996 oznámil Obvinenému, že mu na deň 14.08.1996 dojednal stretnutie so zástupcami D., a. s. (č. l. 469), v nadväznosti na čo bola uzavretá dohoda, ktorou boli R. - I., spol. s r. o. poskytnuté množstevné rabaty vo výške 11 % s lehotou splatnosti 45 dní (č. l. 470). N. Á. na základe predmetnej zmluvy o sprostredkovaní priebežne vystavoval R. - I., spol. s r. o. faktúry, ktoré obvinený zaviedol do účtovníctva tejto spoločnosti. Podľa súdu prvého stupňa však mali byť všetky faktúry vystavené N. Á. fiktívne, pretože k uskutočneniu zdaniteľných plnení vraj nikdy nedošlo, o čom musel mať Obvinený vedomosť (strana 18 Prvostupňového rozsudku).

Obvinený sa bránil, že k sprostredkovaniu obchodu určite došlo, pretože k uzavretiu dohody s D., a. s. došlo až po tom, ako toto zadal N. Á., pričom dohodnutá zľava 11 % a 45-dňová splatnosť boli skutočne nadštandardnými podmienkami. Pokiaľ tomu tak nebolo, t. j. ak N. Á. obchod nesprostredkoval, tak potom on obvineného podviedol (strana 20 Prvostupňového rozsudku). Na základe deklarovanej fiktívnosti sprostredkovania orgánmi činnými v trestnom konaní sa R. - I., spol. s r. o. domáhala vrátenia zaplatených provízií, avšak v civilnom konaní Okresný súd Skalica rozsudkom zo dňa 19.05.2009, č. k. 3Cb/17/2009-43, žalobu zamietol práve z dôvodu, že k sprostredkovaniu došlo (strana 22 Prvostupňového rozsudku).

Relevantné odôvodnenie súdu prvého stupňa je v podstate iba na stranách 20 a 21 Prvostupňového rozsudku, kde tento uviedol, že obhajoba Obvineného mala byť vyvrátená týmito dôkazmi:

(a) výpoveďou svedka X.. N. N. (ktorý sa výpovedi na hlavnom pojednávaní vyhýbal, až mu musel súd prvého stupňa uložiť poriadkovú pokutu), ktorý poprel sprostredkovanie N. Á. a uviedol, že sami oslovili R. - I., spol. s r. o. na obchodnú spoluprácu,

(b) výpoveďou svedkyne K. Š. (ktorá narozdiel od X.. N. tvrdila, že sa zoznámila s obvineným a jeho spolupracovníkom X.. A. na drevárskych výstavách a oni sa na ňu mali nakontaktovať - viď strana 17 Prvostupňového rozsudku), ktorá uviedla, že N. Á. vôbec nepozná, obchodné podmienky dohodol X.. N.,

(c) zmluvou o sprostredkovaní zo dňa 02.08.1996, listom N. Á. zo dňa 06.08.1996 a dohodou medzi R. - I., spol. s r. o. a D., a. s. uzavretou po rokovaní dňa 14.08.1996, ku ktorým došlo až po tom, ako podľa X.. N. a K. Š. prebehlo prvé stretnutie medzi nimi, obvineným a X.R.. A. v apríli 1996.

Tu sa žiada zdôrazniť, že v prípade dôkazov podľa písm. c) súd prvého stupňa neuviedol, že by niečo v nich napísané usvedčovalo obvineného, iba na ne poukázal v kontexte výpovedí svedkov. To znamená, že súd prvého stupňa k vine obvineného dospel iba na základe dvoch dôkazov - výpovedí svedkov X.. N. N. a K. Š. (ktorí si odporovali v už tak zásadnej veci, ako kto koho prvý oslovil). S rozsudkom Okresného súdu Skalica zo dňa 19.05.2009, č. k. 3Cb/17/2009-43, sa súd prvého stupňa vysporiadal tak, že týmto nie je viazaný.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa obvineného týkajú iba body 13., 13.1. až 13.6., kde krajský súd zopakoval dôvody Prvostupňového rozsudku, v ktorom sa mal súd prvého stupňa presne vyrovnáť s obhajobou obvineného, a preto hodnoteniu dôkazov nemožno nič vytknúť (strana 24 a 25 Napadnutého rozhodnutia). Obvinený je toho názoru, že skutkové závery súdov v trestnom konaní nemôžu obstať v kontexte Ústavou zaručených základných práv a ľudských práv garantovaných medzinárodnými zmluvami. V každom trestnom konaní platí prezumpcia nevinoty. Súdy nemôžu obžalovaného odsúdiť, pokiaľ dôkazy bez akejkoľvek rozumnej pochybnosti nepreukazujú spáchanie skutku vrátane požadovanej formy zavinenia, pričom v prípade skrátenia dane a poistného, resp. neodvedenia dane a poistného musí byť dôkazmi preukázaný aspoň nepriamy úmysel. Pokiaľ z odôvodnenia odsudzujúceho rozsudku takéto preukázanie úmyslu presvedčivo nevyplýva, skutkový záver súdu o vine je svojvoľný, a teda ústavne neakceptovateľný. Napriek tomu, že predmetný súdny spis má približne 6.000 strán, v konaní nebol vykonaný jediný dôkaz (neidentifikoval ho ani krajský súd) o tom, že obvinený sa dohodol s N. Á.Z. na tom, že uzavrie fiktívnu zmluvu o sprostredkovaní, na

základe ktorej bude N. Á. vystavovať fiktívne faktúry. Hoci v rozhodnutiach je uvedené, že spolupáchatelia sa trestného konania mali dopustiť 'po vzájomnej dohode', táto dohoda vo vzťahu k Obvinenému nebola preukázaná jediným či už priamym alebo nepriamym dôkazom. Vývodíť toto iba z výpovedí dvoch svedkov, ktorí na jednej strane sprostredkovanie vylúčili, na druhej strane si však odporovali v tom, ktorá strana oslovila tú druhú - a čo je najpodstatnejšie, ani len netvrdili, že by boli prítomní alebo aspoň počuli o tejto 'vzájomnej dohode' - rozhodne nepostačuje ani len k záveru o nepriamom úmysle.

Súd prvej inštancie a krajský súd vedomosť obvineného o fiktívnosti sprostredkovania vyvodili len z tej skutočnosti, že v apríli 1996 sa uskutočnilo prvé stretnutie medzi zástupcami R. - I., spol. s r. o. a D., a. s.. V tejto súvislosti však krajský súd ako keby nechcel vidieť vysvetlenie obvineného v bodoch 16 až 20 odvolania. Už len z časového odstupu medzi prvým stretnutím v apríli 1996 a druhým stretnutím až v auguste 1996, po ktorom došlo k uzavretiu obchodnej zmluvy, pritom vyplýva, že prvé stretnutie bolo neúspešné. Obvinený zo svojej dlhoročnej podnikateľskej praxe vie, že keď sa podmienky spolupráce dohodnú na prvom stretnutí, tak nikdy netrvá štyri mesiace iba napísanie zmluvy. Ak by predsa výnimočne trvalo, určite by sa tá strana, ktorá zmluvu nepripravovala, aspoň nejako dopytovala, v akom stave vec je a kedy je možné očakávať podpis zmluvy. Nič také ale v konaní preukázané nebolo, netvrdia to ani sudy v predmetných rozhodnutiach. Obvinený to preto subjektívne vnímal tak, že keď zrazu po štyroch mesiacoch došlo k náhlemu obratu a boli mu poskytnuté nesporne nadštandardné obchodné podmienky, tak N. Á. naozaj musel niečo s X.. N. dohodnúť. Veľmi pravdepodobne mu za to dal aj nejaké všimné, čo v 90. rokoch nebolo nič výnimočné, ale je naivné si myslieť, že X.. N. sa k tomu na súde prizná (zrejme preto sa X.. N. najprv vyhýbal svedeckej výpovedi). Krajský súd sa s tým ale ani nepokúsil vysporiadať. Jednalo sa pritom o podstatnú otázku, ktorú bolo potrebné presvedčivo zodpovedať, aby bolo možné dospieť k tak závažnému rozhodnutiu, že obvinený mal spáchať trestný čin.

Teoreticky je možné uviesť, že ak by aj napriek tomu k sprostredkovaniu naozaj nedošlo, potom N. Á. obvineného podviedol a obvinený mal mať postavenie poškodeného a nie obžalovaného, pretože o jeho trestnej činnosti tu nebol žiaden dôkaz. Inými slovami, ak N. Á. podviedol obvineného, lebo nič nesprostredkoval, to bez ďalšieho neznamena, že došlo k trestnému činu nepreukázanou vzájomnou dohodou (podvedenie nie je vzájomná dohoda).

Vo vzťahu k hodnoteniu vykonaných dôkazov všeobecnými súdmi preto treba nevyhnutne dospieť k tomu, že záver o vine obvineného z hľadiska skutkových zistení je arbitrárny, v tomto prípade nepodložený vykonanými dôkazmi, čo má za následok to, že skutkové závery sú spôsobilé byť zjavným skutkovým omylom, a teda zásahom do základných práv obvineného. Krajským súdom dosiahnutá miera dôkazu, jeho zdôvodnenia a s tým spojeného skutkového záveru nezodpovedá ústavným nárokom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého výsledkom je trestný postih obvineného spojený s (podmienečným) odňatím jej slobody. Napadnutým rozhodnutím tak bolo porušené právo obvineného na obhajobu (mutatis mutandis III. ÚS 505/2022, bod 25). Dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zodpovedá právo na obhajobu nielen vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku) (IV. ÚS 546/2020, ZNaU 18/2021).

Aj rozhodovacia prax dovolacieho súdu pod tento dovolací dôvod zaraďuje aj nedostatky v odôvodnení súdneho rozhodnutia (ITdoV/13/2021).

Obvinený podal proti napadnutému rozhodnutiu najprv ústavnú sťažnosť, pretože bol s poukazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.10.2022, sp. zn. III. ÚS 505/2022, najmä na jeho bod 16, toho názoru, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok možno podať iba z taxatívne uvedených dôvodov v § 371 ods. 1 TP, pričom tieto dôvody nepostihujú arbitrárnosť skutkových a právnych záverov rozhodnutia krajského súdu. To aj s ohľadom na § 371 ods. 1 písm. i) TP, v zmysle ktorého správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Ústavný súd Slovenskej republiky však uznesením zo dňa 05.09.2023, sp. zn. IV. ÚS 417/2023, ústavnú sťažnosť obvineného odmietol. Ústavný súd to v bode 19. predmetného uznesenia odôvodnil tým, že 'z obsahu a dôvodov vyplývajúcich zo sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti je zrejmé, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bol prípustný mimoriadny opravný prostriedok, a to dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý sťažovateľ v čase pred podaním ústavnej

sťažnosti nevyužil v dôsledku nesprávnej interpretácie obsahovej povahy tohto dôvodu dovolania v kontexte aktuálnej judikatúry ústavného súdu. Jej podstata spočíva v tom, že v dovolaní síce nemožno namietať samotné skutkové zistenia, možno však namietať závažné porušenie obhajobných práv arbitrárnym odôvodnením (alebo jeho úplnou absenciou) vo vzťahu k podstatnej okolnosti pre meritórne rozhodnutie, čo si (aj vzhľadom na zákonnú úpravu odvolacieho prieskumu v trestnom konaní osobitne pri skutkových okolnostiach a ich dôkaznom hodnotení) pre naplnenie princípu subsidiarity právomoci primárne vyžaduje náležité uplatnenie predmetných (adresne vecne orientovaných) odvolacích námietok a v nadväznosti na to adresný dovolací atak proti odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu pri vyrovnaní sa s uplatnenými odvolacími námietkami [z takého uhla pohľadu obdobného prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti ústavný súd interpretuje aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, nazerá teda na súdny procesný priestor a spravodlivý proces na jeho teritóriu širokospektrálne]. Pokiaľ ide o sťažovateľom označené rozhodnutie ústavného súdu (bod 3 tohto odôvodnenia), aktuálne konajúci senát ústavného súdu ho vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam ním riešeného prípadu nespochybňuje (ani nepreskúmava), neodkláňa sa však od už skôr nastolenej judikatúrnej línie, ktorá eliminuje neadekvátny prístup štylizovania ústavného súdu do pozície skutkového súdu na úrovni odvolacieho konania.'

Z citovaného vyplýva, že argumentácia obvineného uvedená v časti D tohto dovolania je relevantným dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) TP.

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozsudkom takto rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 06.12.2022, č. k. 6To/14/2022-5909, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 7, ods. 10, ods. 12 a § 168 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného X.. K. Š..

II. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 06.12.2022, č. k. 6To/14/2022-5909, zrušuje v rozsahu týkajúcom sa obvineného X.. K. Š.C..

III. Podľa § 388 ods. 1 TP prikazuje Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa využívajúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadril prokurátor v podstate tak, že obvinený síce uvádzal, že v konaní došlo k porušeniu jeho práv na obhajobu, zakladajúcich dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, z obsahu dovolania naopak vyplynulo, že sa domáhal zmeny skutkových záverov, ku ktorým dospel súd prvého stupňa na základe ním spochybnených dôkazov. Vzhľadom na fakt, že dôvody dovolania v danom prípade neboli preukázané, navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Najvyšší súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody

taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolaťelom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťelom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťelom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťelom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolaťel uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011 zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv

jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Vyššie podrobne opisovaná zásada obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno konštatovať, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného X.. K. Š. zásadným spôsobom, a teda že existuje skutočnosť, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania, a to vzťahu k požiadavke riadneho odôvodnenia rozhodnutia ako súčasť práva na obhajobu.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentoval vecne, nie však relevantne, že súd prvého stupňa k jeho vine dospel iba na základe dvoch dôkazov - výpovedí svedkov X.. N. N. a K. Š.. V konaní nemal byť vykonaný jediný dôkaz o tom, že by sa dohodol s N. Á. na tom, že uzavruť fiktívnu dohodu o sprostredkovaní, na základe ktorej bude N. Á. vystavovať faktúry. Hodnotením vykonaných dôkazov považoval záver o jeho vine z hľadiska skutkových zistení za arbitrárny, nemajúci podklad vo vykonaných dôkazoch. Mal teda za to, že miera dôkazu, jeho zdôvodnenia a s tým spojeného záveru o strany odvolacieho súdu nezodpovedá ústavným nárokom na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktorého výsledkom je trestný postih.

Z obsahu dovolacích námietok rovnako ako tých odvolacích je zrejmé, že v rámci argumentácie k uvedenému dovolaciemu dôvodu obvinený v podstate primárne cieľi k spôsobu hodnotenia dôkazov konajúcimi súdmi, ktorý je však aktuálne z rozsahu dovolacieho prieskumu vyňatý.

Najvyšší súd zároveň nezdieľa názor obvineného ani o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutých rozhodnutí, resp. ich odôvodnenia. K tomu je treba uviesť, že odvolací súd i súd prvého stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili, prečo rozhodli tak, ako rozhodli. Okrem iného, súd prvého stupňa vo svojom rozsudku predostrel obvinenému dostatočnú argumentáciu, prečo uznal jeho vinu, a to na str. 15 až 26 svojho rozhodnutia (pozn. nie teda ako tvrdil obvinený, že len na str. 20 a 21, tam súd uviedol analýzu jednotlivých dôkazov, ktoré boli v priebehu konania vykonané s ohľadom na jeho obranu a vysporiadanie sa s nimi), s čím sa odvolací súd stotožnil a jeho myšlienkové pochody zamietnutím opravného prostriedku aproboval. Rozhodnutia oboch súdov v tomto smere považuje dovolací súd za zrozumiteľné, nielen pre osoby znále práva, ale aj pre laickú verejnosť, pričom v nich možno nájsť v dostatočnej a podstatnej

miere odpovede na všetky nejasné či sporné otázky, ktoré najvyššiemu súdu kladie obvinený. Tak z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj súdu druhého stupňa je zrejmé, že vinu obvineného založili na výpovediach svedkov N.O., Š. a A.. Okresný i krajský súd uviedli, že aj z listinných dôkazov vyplynulo páchanie trestnej činnosti obvineným. Súd oboch stupňov sa tiež vyjadrili v odôvodnení k námietke obvineného vo vzťahu k existencii rozsudku Okresného súdu Skalica, sp. zn. 3Cb/17/2009 z 19.05.2009 a vysvetlili mu, prečo pri posudzovaní viny obvineného neboli týmto rozsudkom viazaní. Rovnako tak z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že obvinený zavádzal do účtovníctva svojej obchodnej spoločnosti faktúry vystavované N. Á. za údajné sprostredkovanie obchodov so spoločnosťou D., hoci vedel že k žiadnemu sprostredkovaniu nedošlo. Z uvedeného opisu logicky vyplýva nutnosť predchádzajúcej minimálne implicitnej dohody medzi oboma.

Irelevantne potom vo svetle skôr vyjadreného vyznieva dovolacia námietka týkajúca sa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 417/2023, z 5. septembra 2023, ktorým bola obvinenému odmietnutá ústavná sťažnosť, nakoľko nevyužil všetky opravné prostriedky. Sama konštatácia o tom, že obvinený mohol predtým podať dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, predsa ešte neznamená, že Ústavný súd Slovenskej republiky, porušenie obhajobných práv sťažovateľa, navyše zásadnými spôsobom, v konaní aj videl.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu rozhodne nemôže byť považované za nedostatočné, či arbitrárne. To, že sa s ním obvinený nestotožňuje, nie je samo osebe naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Rovnako tak za naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nemožno považovať nespokojnosť obvineného so spôsobom hodnotenia dôkazov zo strany súdov nižších stupňov.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a preto dovolaciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Pretože najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodu dovolania namietaného obvineným rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.